

17. O'ljayeva Sh. AmirTemur va temuriylar davrida milliy davlatchilikning rivojlanishi. T., "Fan", 2005.

Internet saytlari

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.ziynet.uz
4. www.bilim.uz;
5. www.gov.uz.
7. www.ma'naviyat.uz

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY VA O'RTA MAXSUSTA'LIM VAZIRLIGI

Ro'yxatga olindi

BD-5110600 – 3.05.

2017-yil “18” 08

O'ZBEKISTON TARIXI

FAN DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar

Ta'lim sohasi: 110000 – Pedagogika

Ta'lim yo'nalishi: 5110600 – Tarix o'qitish metodikasi

TOSHKENT - 2017

Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2017-yil "24" 08 dagi "603"-sonli buyrug'ining 2-ilovasi bilan fan dasturi ro'yxati tasdiqlangan

Fan dasturi Oliyva o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2017-yil "18" 08 dagi "4" -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Ilhomov Z. - Nizomiy nomidagi TDPU "O'zbekistonon tarixi va tarix o'qitish metodikasi" kafedrası mudiri, dotsent, tarix fanlari nomzodi

Xo'jamov M. - Nizomiy nomidagi TDPU "O'zbekiston tarixi va tarix o'qitish metodikasi" kafedrası dotsenti

Taqrizchilar:

Xoliqulov A. - O'zbekiston Milliy universiteti "O'zbekiston tarixi" kafedrası dotsenti v.b., tarix fanlari nomzodi

Meliboyev M. -Toshkent To'qimachilik va engil sanoat instituti qoshidagi 2-son akademik litsey "Ijtimoiy-gumanitar fanlar" kafedrası tarix fani o'qituvchisi

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti o'quv -uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2017 - yil "22" 06 dagi 11-sonli majlis bayonnomasi).

6. Эгамбердиева Н.А. Археология. Т., "Фан ва технология", 2011
7. Амир Темур жахон тарихида. 2-нашр. Т., "Шарк", 2001

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Мирзиёев Шавкат Миромонович. Эркин ва фаровон, демократик ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағ'ишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ / Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент : Ўзбекистон, 2016. - 56 б.
2. Мирзиёев Шавкат Миромонович. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавабгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағ'ишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза, 2017 йил 14 январ / Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент : Ўзбекистон, 2017. – 104 б.
3. Мирзиёев Шавкат Миромонович. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 24 йиллигига бағ'ишланган тантанали маросимдаги маъруза. 2016 йил 7 декабр /Ш.М.Мирзиёев. – Тошкент: "Ўзбекистон", 2017. – 48 б.
4. Мирзиёев Шавкат Миромонович. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамыз. Мазкур китобдан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 1 ноябрдан 24 ноябрга қадар Қорақалпоғ'истон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри сайловчилари вакиллари билан ўтказилган сайловолди учрашувларида сўзлаган нутқлари ўрин олган. /Ш.М.Мирзиёев. – Тошкент: : "Ўзбекистон", 2017. – 488 б.
5. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ. Ўзбекистон республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғ'рисида. (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда).
6. О'zbekiston тарихи ва маданияти. Т., 1992.
7. О'zbekiston тарихи. Т., "Universitet", 1999.
8. О'zbekiston тарихи moddiy madaniyat va yozma manbalarda. Т., "Fan", 2005.
9. О'zbekistonning yangi tarixi, 1-3 qismlar, Т., "Sharq", 2000
10. Shamsutdinov R., Karimov Sh. Vatan tarixi. Т., "Sharq", 2010.
11. Sagdullayev A. va boshq. О'zbekiston tarixi: davlat va jamiyat taraqqiyoti. Т., "Akademiya", 2000
12. Xorazm tarixi. 1,2-jildlar. - Urganch, 1997.
13. Ibn Arabshoh. AmirTemur tarixi. 1, 2- jildlar. Т., "Mehnat", 1992.
14. Temur tuzuklari. Т., 1997
15. Jabborov I. O'zbek xalqi etnografiyasi. Т., "O'qituvchi", 1994.
16. Buyuk siymolar, allomalalar. Т., "Meros", (uchta kitob), 1995, 1996, 1998.

yo'nalishi. Respublikada davlat mulkini xususiylashtirishning amalga oshirilishi. Mulkdorlarning shakllanishi. Yoshlarni Vatanga muhabbat ruhida tarbiyalash – kelajagi buyuk davlat qurishning muhim sharti.

Ma'naviy qadriyatlarining tiklanishi va rivojlantirilishi. O'zbekiston jahon hamjamiyati globallashuvi sharoitida.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Darslik va o'quv qo'llanmalarining boblari va mavzularini o'rganish. Bunday tashkiliy shakl ikkinchi kurs talabalari bo'lganligidan o'tilgan mavzular bo'yicha mustaqil bilim olishda konspekt usulidan foydalaniladi.

2. Tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismini o'zlashtirish. Bunda o'qituvchi asosiy materialning bayon qilinishiga alohida ahamiyat berishi lozim bo'ladi. Tarqatma materiallar hajmi har bir ma'ruza uchun 5-6 sahifa bo'lishiga erishish kerak. Bunday ish natijalari reyting nazoratining muvofiq bosqichlarida tekshiriladi.

3. Fanning boblari va ma'ruzalari ustida ishlash. Bu maxsus va ilmiy adabiyot (monografiya va maqolalar), referatlar, bitiruv malakaviy ishlarini bajarish chog'ida amalga oshiriladi. Uning natijalari ham reyting nazoratida aks etadi.

4. Fanlar bo'yicha adabiyotlarni o'rganish va tahlil qilish, qo'shimcha adabiyotlar ustida ishlash hamda ularni o'rganish. Bu ish ham barcha semestrlarda amalga oshiriladi va reyting tizimida baholanadi.

5. Talabalarining ilmiy tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq holda fanning muayyan boblari va mavzularini chuqur o'rganish. Mustaqil ishning bu shakli talabalar tomonidan o'quv jarayonida o'zlashtirib borilishi tavsiya etiladi.

6. Faol o'qitish metodidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari. Talabalar tomonidan ta'lim, fan va texnologiyalarning dolzarb muammolari bo'yicha tayyorlangan faol o'qitish metodlarini (munozara, aqlni charxlash, bumerang, klaster v.b.) qo'llagan dars mashg'ulotlari nazarda tutiladi.

7. Avtomatlashtirilgan o'rganuvchi nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash. Bu esa ma'ruza mashg'ulotlari doirasida ham amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik doirasida ham olib borilishi mumkin.

8. O'quv rejasidagi ayrim fanlar bo'yicha eksternat.

9. Masofaviy ta'lim. Elektron darslikdan foydalanish tavsiya etiladi.

VI. Asosiy va Qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar:

1. History of civilizations of Central Asia: The development of sedentary and nomadic civilizations: 700 B.C. to A.D. 250. Volume II. UNESCO, 1994
2. Ахмедов Б. Тарихдан сабоқлар, Т. "Ўқитвчи", 1994.
3. Асқаров А. Энг қадимий шаҳар. Т., "Фан", 2001
4. Саидкулов Т. С. Ўрта Осиё халқлари тарихининг тарихшунослигидан лавҳалар. 1-қисм, Т. "Ўқитувчи", 1993
5. Сагдуллаев А. Қадимги ўрта Осиё тарихи. Т., "Университет", 2004

I. O'quv fanining dolzarbligi va oily kasbiy ta'limdagi o'rni

Ushbu dasturda O'zbekiston xalqlari tarixining eng qadimgi, qadimgi, o'rta asrlar rivojlangan bosqichi davrlari hamda mustaqillik davring o'ziga xos xususiyatlari, siyosiy, iqtisodiy, madaniy jihatdan rivojlanish jarayonlari yoritib berilgan. Shuningdek, unda davrlar boyicha izchillikni saqlagan holda, hududda jamiyat va insoniyat rivoji, tarixiy taraqqiyot bosqichlarini tahlil etishga e'tibor qaratilgan hamda o'zbek xalqining etnik shakllanishi jarayonlari, davlatchilik tarixi va uning rivojlanish hamda taraqqiyoti bosqichlari masalalari qamrab olingan.

O'zbekiston tarixi umumi va o'rta maxsus ta'lim tizimlarida zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalangan holda o'qitiladi va talaba-yoshlarning tarixiy xotirasini shakllantirishda muhim o'rin tutishi bilan birga ularning mustaqil fikrlashi, keng dunyoqarashga ega bo'lishiga zamin yaratadi.

II. Fanning maqsadi va vazifalari

Fanni o'rganishdan maqsad - Respublikamizdagi akademik litseylar va kasb-hunar kollejlari, shuningdek o'rta ta'lim tizimida faoliyat ko'rsatuvchi bo'lajak tarixchi mutaxassislariga Vatanimiz, xalqimiz tarixiga oid bo'lgan zamon talabi darajasidagi chuqur bilimlarni berishga qaratilgan.

Fanning vazifalari:

- talabalarining dunyoqarashlarini, ilmiy-nazariy tafakkurini takomillashtirish;
- o'tmishda bo'lib o'tgan va hozirgi zamondagi voqea va hodisalar, jarayonlarga ilmiy xolislik va tarixiylik tamoyillariga amal qilgan holda o'z munosabat bildiradigan, ularga umuminsoniy qadriyatlar asosida yondoshadigan, erkin fikrlashni kamil insonni tarbiyalash;
- talabalarga O'zbekiston jahon hamjamiyatining ajralmas tarkibiy qismi ekanligini anglatish va ularda millatlararo madaniyatni shakllantirish, talabalarining ijodiy fikrlashini, tarixiy tafakkurini, bilim olishdagi faolligini, mulohaza yuritish mustaqilligini, o'z bilimini mustaqil boyitishga bo'lgan talabi va ko'nikmalarini rivojlantirish, ular uchun tushunarli shaklda faktik materiallarni tahlil qilish va umumlashtirish asosida mantiqiy xulosalarhosil chqaziishga ko'maklashishdan iborat.

III. Asosiy qism

1-modul. Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni.

Kirish. "O'zbekiston tarixi" fanini predmeti, maqsad va vazifalari, uni o'rganish manbalari. O'zbekiston tarixini davrlashtirish masalalari.

1-mavzu. "O'zbekiston tarixi" fani predmeti, maqsad va vazifalari, o'rganish manbalari.

O'zbekiston tarixi fanining predmeti - Vatan va xalq o'tmishini, uni eng qadimgi davrlardan to hozirga qadar ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy jihatdan rivojlanib borishini, ya'ni: o'lkada ilk odamlarning manzilgohlari, turmush tarzi xaqida, urug', kabila, elat va millatning etnomadaniy rivojlanishi, qishloq, shahar, davlatlarning shakllanishi va taraqqiyoti, tarixiy-madaniy yodgorliklarni, respublikamiz mustaqillikka

erishuvidan keyin amalga oshirilgan ulkan o'zgarishlar - bunyodkorlik ishlarini o'z ichiga oladi.

Fanning maqsadi O'zbekiston tarixini fan sifatida yoritish va o'quvchi-talabalar diqqatini uzoq va yaqin o'tmishga hamda hozirda bo'layotgan voqea-hodisalarga qaratish bilan birga ularning dunyoqarashlarini, ilmiy-nazariy tafakkurlarini takomillashtirish, o'tmish va hozirgi zamondagi voqea va hodisalarga ilmiy xolislik va tarixiy ob'ektivlik tamoyillariga amal qilgan holda tarixiy voqealikka munosabat bildiradigan hamda umuminsoniy qadriyatlar asosida yondashadigan erkin fikrli komil insonni tarbiyalashdan iborat.

Fanning vazifasi - talabalarda xalqimizning madaniy, ma'naviy merosiga, ilg'or an'analari, milliy qadriyatlari, axloqiy fazilatlarga hurmat, vatanparvarlik tuyg'ularini, ajdodlarimizning jahon madaniyatiga qo'shgan hissalaridan faxrlanish va ularning munosib davomchilari bo'lishni tushuntirish.

O'zbekiston tarixini o'rganish manbalari.

O'zbekiston tarixini o'rganishda Vkatanimiz o'tmishiga oid moddiy va ma'naviy manbalarning muhim o'rin tutishi. Arxeologik topilmalar, shuningdek, tosh bitiklar, "Avesto" va shu singari boshqa yozma manbalar, xalq og'zaki ijodi namunalarning o'tmish tarixini o'rganishda muhim ahamiyatga ega ekanligi.

2-mavzu. O'zbekiston tarixini davrlashtirish masalalari.

Tarixni o'rganishda davrlashtirishning ahamiyati. Davrlashtirish masalalarining o'rganilish tarixi. Davrlashtirishning xududidiy xususiyatlari. Eng qadimgi davr, qadimgi davr, o'rta asrlar, yangi davr va eng yangi davrning xronologik davrlari. Tarixiy, geologik, arxeologik davrlashtirishning o'ziga xosligi.

2-modul. O'zbekistonning ibtidoiy to'da davri tarixi. Hududda urug'chilik jamoalarining shakllanishi va rivojlanishi.

3-mavzu. O'zbekistonning ibtidoiy to'da davri tarixi.

Ibtidoiy jamoa davri- insoniyat taraqqiyotining ilk bosqichi. O'zbekiston xududining tabiiy - geografik sharoiti va iqlimi. O'zbekistonning ibtidoiy to'da davri. O'zbekiston xududining ibtidoiy odamlar tomonidan o'zlashtirilishi. Seleng'ur - eng qadimgi inson manzilgohi, Fergantrop. O'zbekiston- ilk insoniyat sivilizatsiyasi beshigi. Teshiktosh - o'rta paleolitning noyobyodgorligi. Olovning kashf qilinishi. Iqlimi, hayvonot va o'simliklar dunyosi.

4-mavzu. O'zbekiston hududida urug'chilik jamoasining shakllanishi va rivojlanishi.

O'zbekiston xududida urug'chilik jamoasining shakllanishi. Qadimgi odamlarning mashg'ulotlari. Ona urug'i jamoasining shakllanishi va taraqqiyoti. Urug'chilik jamoalari izlari. Samarqand makoni, Ko'lbo'lok, Uchtut ustaxonalari. Dehqonchilik va chorvachilikning vujudga kelishi. Joytun, Xisor, Kaltaminor madaniyatlari. Ibtidoiy odamlarning diniy qarashlari. Metallning kashf qilinishi va uning insoniyat tarixidagi ahamiyati. Sarazm va Zamonbobo madaniyatlari. Birinchi yirik mehnat taqsimotining boshlanishi. O'zbekiston xududida shakllangan ilk shaxar - Jarqo'ton. Kulolchilik, to'qimachilik, me'morchilik. Ona urug'ining emirilishi va ota urug'ining vujudga kelishi. Temirning kashf qilinishi, uning O'rta Osiyo madaniyatining

ko'rsatma va tavsiyalar

O'zbekiston tarixini davrlashtirish masalalari. O'zbekistonning ibtidoiy to'da davri tarixi. O'zbekiston xududida urug'chilik jamoasining shakllanishi va rivojlanishi. O'rta Osiyoning qadimgi aholisi. Avesto-Vatanimiz tarixini o'rganishda muhim manba. O'rta Osiyo xududida dastlabki davlat uyushmalarining vujudga kelishi. O'rta Osiyoda Ahamoniylar hukmronligi.

Aleksandr Makendonskiyning O'rta Osiyoga istelochilik yurishlari. Salavkiylar davlati. Yunon-Baqtriya davlati. Qadimgi Xorazm. Qang' va Davandavlatlari. Kushon davlati. Buyuk ipak yo'li. Eftalitlar davlati. O'rta Osiyo xalqlari Turk xaqonligi tarkibida (VI - VIII asr boshlari). Arablarning O'rta Osiyoga bostirib kirishi. O'rta Osiyoda arablarning mustamlakachilik siyosati. Mustamlakachilik siyosatiga qarshi xalq harakatlari. Tohiriylar va Safforiylar davlati. Somoniylar davlati. Qoraxoniylar davlati. G'aznaviylar davlati. Saljuqiylar davlati. Xorazmshoxlar davlati. IX - XII asrlarda Movarounnaxrda fan va madaniyat. Sufiylik ta'limoti. IX-XII asrlarda o'zbek xalqining etnos sifatida shakllanishi.

Mo'g'ullar hukmronligi davrida Movarounnaxrning ijtimoiy, iqtisodiy axvoli. XIV asr II yarmida Movarounnaxrdagi ijtimoiy- siyosiy hayot. Amir Temur davlatining tashkil topishi. Amir Temur va Temuriylar davrida Movarounnaxrda ijtimoiy siyosiy va madaniy hayot. Movarounnaxrda Shayboniylar davlatining tashkil topishi. Ashtarxoniylar hukmronligi davrida Movarounnaxr Shayboniylar va Ashtarxoniylar davrida madaniy hayot.

O'zbek xalqining etnik shakllanishi. O'zbek xonliklari iqtisodiy va siyosiy tarixining tarixshunoslik va manbashunoslik masalalari. Qo'qon xonligining tashkil topishi. Toshkent bekligi. O'rta Osiyo xonliklarida harbiy ishlar. O'rta Osiyo xonliklarining tashqi iqtisodiy va siyosiy diplomatik aloqalari. XVI - XIX asr ikkinchiyarmida qoraqalpqlar. XVIII asr ikkinchiyarmi - XIX asr o'rtalarida Buxoro amirligi. XVIII asr ikkinchiyarmi - XIX asrning birinchiyarmida Xiva xonligi. XIX asrning birinchiyarmida Qo'qon xonligi. XVIII - XIX asrning birinchiyarmida O'rta Osiyo xalqlari madaniyati. O'rta Osiyo xalqlarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi tarixining tarixshunoslik va manbashunoslik masalalari. O'rta Osiyo xalqlarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi. Turkistonda Rossiya imperiyasi mustamlaka idora usulining joriy etilishi. Turkiston xalqlarining ozodligi va erki uchun olib borgan kurashlari. XIX asrning ikkinchiyarmida va XX asr boshlarida O'rta Osiyo xalqlari madaniyati. Rossiyadagi fevral inqilobining Turkistonga ta'siri. Turkiston muxtoriyati, tashkil topishi, faoliyati va tugatilishi. Turkistonda ijtimoiy-iqtisodiy isloqotlar. Yangi tipdagi XXSR va BXSr ning tashkil topishi. O'rta Osiyoda milliy-xududiy chegaralash: muammo va echimlar. Urush yillarida O'zbekiston. Fan va madaniyat. Urushdan so'ng xalq xujaligini tiklash va rivojlantirish yillarida O'zbekiston. Qayta qurush yillarida O'zbekiston, sosializm isloxotining so'nggi bosqichi. O'zbekistonning davlat mustaqilligini qo'lga kiritish tomon yo'l tutishi.

Milliy davlat tizimining barpo qilinishi. Boshqaruvda yangi usullarning qaror topishi. Siyosiy islohotlar jarayonida o'z-o'zini boshqarish organlarning yanada rivojlanishi. O'zbekistonda huquqiy demokratik jamiyat qurilishi uchun yo'l tutilishi. Ko'p partiyaviylik. Aholini kuchli ijtimoiy himoyalash - davlat siyosatining bosh

56-mavzu. O'zbekistonning urushga tortilishi. Xalq xo'jaligini harbiy izga ko'chirilishi.

O'zbekistonning urushga tortilishi, umumiy harbiy safarbarlik. Boshlang'ich davr mashaqqatlari. Respublika moddiy resurslarining mudofaa ishlariga safarbar etilishi. Xalq xo'jaligini qayta qurib harbiy izga ko'chirilishi. Sanoat korxonalari, kolxozlar, sovxozlar va MTSlarning mulklari, moddiy boyliklari o'quv va madaniy muassasalarning O'zbekistonga ko'chirib keltirilishi.

57-mavzu. Urush yillarida ilm-fan va madaniyat.

Urush yillarida ilm-fan va madaniyat. Ilmiy tadqiqotlarning barcha mavzularini front va xalq xo'jaligi ehtiyojlariga muvofiqlashtirish. Milliy harbiy qismlarning tuzilishi. Mudofaa fondi. Zarbdorlar harakati. "O'zing uchun va fronga ketgan o'rtog'ing uchun ishlashing kerak!" shiori.

20-modul. 1945-1985 yillarda O'zbekistonning ijtimoiy iqtisodiy va siyosiy hayoti.

58-mavzu. 1945-1985 yillarda O'zbekistonning iqtisodiy hayoti.

Mavzu tarixshunosligi. Xalq xo'jadigining tinch qurilishga o'tishi. Kompartiyaning totalitar siyosati. O'zbekiston iqtisodiyotining bir tomonlama rivojlanishi. Xalq xo'jadigining barcha sohalariga taraqqiyoti paxtachilik manfaatlariga boysundirilishi. Iqtisodiyotga rahbarlikning qattiq markazlashtirilishi.

59-mavzu. 1945-1985 yillarda O'zbekistonning ijtimoiy-siyosiy hayoti.

Ijtimoiy adolat mezonlarining buzilishi. Kasaba uyushmalari va boshqa ijtimoiy-ommaviy tashkilotlar rolining pasayishi.

21-modul. O'zbekiston qayta qurush yillarida (1985-1991 yillar). Sosializm islohotining so'nggi bosqichi.

60-mavzu. O'zbekiston qayta qurush yillarining ilk davrida.

Ma'naviy-ahloqiy sohada salbiy hodisalarning kuchayishi (qo'shib yozish, ko'zboyamachilik va boshqalar). Ekologik holatning buzilishi. Orol fojeasi. Jamiyatda ijtimoiy adolat mezonlarining buzilishi.

61-mavzu. Milliy va ma'naviy qadriyatlarning tiklanishi. O'zbek xalqining mustaqillik uchun intilishi.

Xalq milliy ongning o'sib borishi. Milliy va ma'naviy qadriyatlarning tiklanishi. O'zbek xalqining mustaqillik uchun intilishi. Respublika siyosiy tuzumining takomillashib borishi. SSSR Ittifoqi tanazzulining chuqurlashuvi. O'zbekistonning o'z mustaqilligini qo'lga kiritishda tutgan o'rni. O'zbekistonning Mustaqillik deklarasiyasining e'lon qilinishi (1990 yil 20 iyun). Mustaqillik tushunchasi. 1991 yil avgust voqealarini anglab etish.

IV. Seminar mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha

rivojlanishidagi axamiyati. Ikkinchi mehnat taqsimoti. Ko'chmanchi chorvador qabilalarning dexqonchilik vohalariga bostirib kirishi. Mil.avv. I ming yillikda O'zbekiston xududidagi ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar. Qabilalar ittifoqi.

3-modul. O'rta Osiyo hududida dastlabki davlat uyushmalarining vujudga kelishi.

5-mavzu. O'rta Osiyoning qadimgi aholisi.

Miloddan avvalgi I ming yillikda O'rta Osiyoning qadimgi aholisi. Miloddan avvalgi birinchi ming yillikda dehqonchilik va chorvachilik. Ularning yashash tarzi. Mashg'ulotlari.

6-mavzu. Avesto -Vatanimiz tarixini o'rganishda muhim manba.

"Avesto" zardushtiylarning muqaddas kitobi. "Avesto" O'rta Osiyo xalqlarining tarixini o'rganishda muxim manba. "Avesto"ning o'rganilish tarixi. Zardushtiylik dinining paydo bo'lishi. "Avesto"da ijtimoiy munosabatlarning ifoda qilinishi. Diniy e'tiqodlari. Dafn marosimlari.

7-mavzu. O'rta Osiyo xududida dastlabki davlat uyushmalarining vujudga kelishi

Baqtriya, So'g'diyona, Xorazm, Parfiya, Margiyona. Dastlabki davlatlar: "Katta Xorazm", "Qadimgi Baqtriya" davlatlarining tashkil topishi. Bu davlatlarda yashagan aholining etnik tarkibi: massagetlar, saklar ularning joylashuvi. Xorazmliklar, baqtriyaliklar, So'g'dliklarning turmush tarzi, mashg'ulotlari: dehqonchilik, chorvachilik, hunarmandchilik, kulolsozlik, to'qimachilik, metallsozlik, zargarlik. Ularning diniy e'tiqodlari. Ilk shaharlar: Qiziltepa, Daratepa, O'zunqir, Afrosiyob, Ko'ktepa, Yerqo'rg'on, Ko'zaliqir. Shaharlardagi binolar. Birinchi magistral sug'orish inshootlari va qo'rg'onlar. Miloddan avvalgi I ming yillik o'rtalarida O'rta Osiyo xalqlari madaniyati.

4-modul. O'zbekiston hududida miloddan avvalgi VI - IV asrlarda mustaqillik uchun olib borilgan kurash.

8-mavzu. Ahamoniylarning O'rta Osiyoga bostirib kirishi va hukmronligi.

Ahamoniylar davlatining tashkil topishidagi tarixiy shart sharoitlar. Eron ahamoniylari hukmdorining Vatanimiz hududlariga bosqinchilik yurishlari. To'maris va uning o'g'li Sparangiz boshchiligidagi kurash. Ularga qarshi kurash. Marg'iyonada Frada qo'zg'oloni. O'rta Osiyoda ahamoniylar hukmronligining o'rnatilishi. Boshqaruv va soliq tizimi. Xorazmning axamoniylar ta'siridan qutilib mustaqil davlatga aylanishi.

9-mavzu. Aleksandr Makendonskiyning O'rta Osiyoga istilochilik yurishlari.

Mil. av. 329 yilda Makedoniyalik Iskandarning O'rta Osiyoga yurishlari. O'rta Osiyo xalqlarining yunon - makedoniyalik bosqinchilariga qarshi qahramonona kurashlari. Spitamen qo'zg'oloni. Iskandarning Hindistonga yurishi. Iskandar vafotidan so'ng saltanatining parchalanib ketishi.

5-modul. O'rta Osiyo hududidagi Qadimgi davlatlar.

10-mavzu. Salavkiylar davlati. Yunon-Baqtriya davlati.

Salavkiylar davlatining vujudga kelishi. Xududi va aholisining etnik tarkibi. O'rta Osiyo salavkiylar davlati tarkibida. Salavkiylar davlatida boshqarish tizimi. Sharqiy viloyatlarning salavkiylar davlati iqtisodiyotida tutgan o'rni. Salavka, Antiox I. Salavkiylar

va ko'chmanchi aholi. Salavkaning Hindistonga yurishlari, mag'lubiyati va oqibatlari, Antiox I ning pul siyosati. Sharqiy viloyatning mustaqillikka intilishi.

Yunon - Baqtriya davlatining tashkil topishi. Uning xududlari, aholisining etnik tarkibi, tabiati va iqlimi. Baqtriya yozma manbalarda "1000 shaharli o'lka". Shahar me'morchiligi. Dehqonchilik, hunarmandchilikning taraqqiyoti. Kulolsozlik, zargarlik. Ellin va mahalliy madaniy an'analarning o'zaro ta'siri. Davlatning ichki va tashqi siyosati. Tovar - po'l munosabatlari.

Yunon - Baqtriya davlatining inqirozga yuz tutishi. Yunon -Baqtriya madaniyati: yozuv, adabiyot, san'at, diniy e'tiqodlar.

11-mavzu. Qadimgi Xorazmdavlati.

Qadimgi Xorazm davlati to'g'risida tarixiy yozma manbalar. Massagetlar Xorazmliklarning ajdodlari. Qoyqirilgan qal'a. Qadimgi Xorazm davlatining poytaxti. Yozuv madaniyati, pul muomalasi, amaliy tasviriy va me'morchilik san'atining rivojlanishi.

12-mavzu. Qang',Davan davlatlari.

Qang' davlatining tashkil topishi, uning xududlari, aholisi etnik tarkibi. Qang' davlatining siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayoti. Qang' davlati taraqqiyotida "Buyuk ipak yo'li" ning tutgan o'rni. Qanxa federatsiyasi. Xitoy elchisi va sayyoxi Chjan Syanning Qang' davlati haqida bergan ma'lumotlari.

Qadimgi Farg'ona (Davan) podsholigining tashkil topishi, uning chegaraviy xududlari. Aholisi va etnik tarkibi. Farg'ona aholisining turmush tarzi, kasb - hunari, tili va madaniyati. Davan podsholigi haqida Xitoy manbalari. Farg'ona va Xitoy o'rtasidagi urushlar. Farg'onaning mashhur otlari. Davan - 70 shaharli o'lka. Marhamat, Eski Ahsi, Kason. Shahar me'morchiligi. Savdo, dehqonchilik, bog'dorchilik va uzumchilikning taraqqiyoti. Diniy qarashlar.

13-mavzu. Kushon davlati.

Yuehji qabilalarining Baqtriyaga kelib joylashuvi. Yue - echji qabilalarining 5 hokimlik: Shuanmi, Guyshuan, Xise, Xyumi, Dumi -o'rtasida taqsimlanish. Guyshuan (Kushan) hokimi Kadfizning Kushon podsholigiga asos solishi. Kushon podsholigining Afg'oniston, g'arbiy Pokiston, Hindiston hisobiga kengayishi. Kadfiz islohotlari. Kanishka davrida Kushon — Baqtriya tilining davlat tili sifatida qabul qilinishi. Diniy va boshqa Navro'z marosimi. Eftalitlar xati.islohotlar. Shaharlar qurilishi. Yirik sun'iy sug'orish inshootlarining barpo qilinishi. Dehqonchilik, hunarmandchilik, shahar me'morchiligi, haykaltaroshlik san'ati. Tovar - pul munosabatlari. Ichki va tashqi savdo. Diniy e'tiqodlar. O'rta Osiyoda buddaviylik dinining tarqalishi. Kushonlar san'ati: devordagi rasmlar, monumental haykaltaroshlik, haykalchalar. Qo'shni mamlakatlar bilan savdo va madaniy aloqalar. Jahon madaniyati taraqqiyotida Kushon davri madaniyatining tutgan o'rni. Kushon podsholigi inqirozi, uning sabablari.

14-mavzu. Buyuk ipak yo'li.

Mavzuning tarixshunosligi. Ipakning dastlabki vatani. Afsonalar va tarixiy haqiqat. Ipak yo'li va uning paydo bo'lishi. Uning tarmoqlari, yo'nalishlari. Ipak yo'lining O'rta Osiyo xalqlari hayotidagi o'rni. Ipak yo'lining Sharq va G'arbni savdo - iqtisodiy, siyosiy,

sud ishlari. Shahar boshvaruvi. Ruslashtirish siyosati. Siyosiy va iqtisodiy zulmning kuchayib borishi.

50-mavzu. Turkiston xalqlarining ozodligi va erki uchun olib borgan kurashlari.

Rossianing O'rta Osiyodagi salbiy mustamlakachilik siyosati va uning salbiy oqibatlari. Turkiston xalqlarining milliy ozodlik kurashlari: Etimxon, Po'latxon, qurbonjon dodhoh, Muhammad Ali Eshon, Vabo isyoni va boshqalar. XX asrning boshlarida milliy ozodlik kurashlari: Namoz Pirimqulov. 1916 yilgi xalq qo'zg'oloni va uning oqibatlari.

51-mavzu. XIX asrning ikkinchi yarmi - XX asr boshlarida O'rta Osiyo xalqlari madaniyati.

Rossiya mustamlakasi sharoitida Turkistondagi madaniy-ma'rifiy vaziyat. Maorif, fan va madaniyat. Adabiyot va san'at. Tarix, arxeologiya, tabiatshunoslik fanlarining shakllanishi. Jadidlar va ularning olib borgan islohotchilik faoliyatlari.

17-modul. Turkistonda sovetlar istibdodining o'rnatilishi. O'lkada mahalliy xalqning istiqbolchilik harakatlari. Xalq jumhuriyatlarining tashkil topishi.

52-mavzu. Turkistonda sovetlar istibdodining o'rnatilishi.

Mavzu tarixshunosligi. Rossiyadagi 1917 yildagi fevral - burjua demokratik inqilobining g'alabasi va uning Turkistonga ta'siri.

53-mavzu. O'lkada mahalliy xalqning istiqbolchilik harakatlari. Xalq jumhuriyatlarining tashkil topishi.

Turkiston o'lkasidagi milliy ozodlik harakatlarining boshlanib ketishi. Uning mohiyati, harakatlantiruvchi kuchlari. Xiva xonligi va Buxoro amirligining tugatilishi. 20-yillarda O'zbekistonda siyosiy vaziyat. Jamiyatdagi ijtimoiy-siyosiy parokandalik tahlil etiladi.

18-modul. 1920-1930 yillarda O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.

54-mavzu. 1920-1930 yillarda O'zbekistonning iqtisodiy hayoti.

Xo'jalik inqirozi. 1921-1922 yillardagi ocharchilik, uning oqibatlari. Yangi iqtisodiy siyosat va uni Turkistonda amalga oshirish uchun urinishlar. Sovet hokimiyatining Turki oxirida stondagi iqtisodiy chora-tadbirlari. Er yirik sanoat korxonalari, transport, banklar, xususiy mulkchilikdan ajratilib, davlat mulkiga aylantirilishi.

55-mavzu. 1920-1930 yillarda O'zbekistonning ijtimoiy hayoti.

Xalq maorifi sohasida ulug' davlatchilik siyosatining aks etishi. "SHaklan milliy, mazmunan sosialistik madaniyat"ning mohiyati va uning o'zbek xalqi taraqqiyotidagi salbiy oqibati. Axolining etnik tarkibi. Ijtimoiy-siyosiy hayotdagi islohotlar. Qoraqolpog'iston muxtor viloyatida madaniy qurilish mazmunini anglash.

19-modul. O'zbekiston ikkinchi jahon urushi yillarida.

Ichki siyosiy vaziyatning barqarorlashuvi. Madaniy sohaning yuksalishi. Muhammad Alixon. Tashqi davlatlar bilan kurashlar. Buxoro –Qo'qon munosabatlarining keskinlashuvi. Aimr Nasrulloxonning qo'qonga yurishi. Sheralixon. Hokimiyat boshqaruvida qirg'iz – qipchoq guruhlar ta'sirining kuchayishi. Xudoyorxon. Rossiya imperiyasi bilan munosabatlarning keskinlashib borishi.

45-mavzu. XVIII – XIX asrning birinchi yarmida O'rta Osiyo xalqlari madaniyati.

XVIII – XIX asrning birinchi yarmida O'rta Osiyo xonliklarida tarixiy vaziyat va uning xonliklar madaniy hayotiga ta'siri. Xonliklarda adabiyot va tarix ilmining rivojlanib borishi. Xattotlik ishlari. Kitob san'ati. Me'morchilik kishlarining kengayib orishi. Buxoro, Xiva, qo'qon kabi yirik shaharlarda, xonliklarning turli siyosiy va madaniy markazlarida yirik me'morchilik obidalar, to'g'onlar, kanallar va boshqalarning barpo etilishi. Xonliklar aholisining ijtimoiy hayotida islom dinining tutgan o'rni va ahamiyati.

16-modul. Turkistonning Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi. Turkiston xalqlarining mustamlakachilik zulmiga qarshi milliy-ozodlik harakatlari. Madaniy hayot.

46-mavzu. O'rta Osiyo xalqlarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi tarixining manbashunoslik masalalari.

O'rta Osiyo xalqlarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi tarixining manbashunoslik masalalari. Mahalliy tarixchilar tomonidan yozilgan asarlar va ularda tarixiy jarayonlarning aks ettirilishi. Arxiv hujjatlari va ularda voqealarning aks ettirilishi va yondashuvlar. Mustaqillik yillarida amalga oshirilgan ilmiy tadqiqotlar va manbashunoslik sohasida amalga oshirilgan ishlar va ularda masalaning yoritib berish darajasi va xususiyatlari.

47-mavzu. O'rta Osiyo xalqlarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi tarixining tarixshunoslik masalalari.

O'rta Osiyo xalqlarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi tarixining tarixshunoslik masalalari. Tarixshunoslikning davrlashtirilishi masalalari, tarixiy asarlar va ularning asosiy xususiyatlari, maslaga yondashuv jihatlari. Mustaqillik yillarida amalga oshirilgan ilmiy tadqiqotlar va tarixshunoslik sohasida amalga oshirilgan ishlar va ularda masalaning yoritib berish darajasi va xususiyatlari.

48-mavzu. O'rta Osiyo xalqlarining Chor Rossiyasi tomonidan bosib olinishi.

O'rta Osiyo xonliklari va Rossiya imperiyasi o'rtasidagi munosabatlarning keskinlashib borishi. O'rta Osiyo masalasida Rossiya va Angliya raqobati. Rossyaining qo'qon xonligiga hujumi. Oqmachit, Turkiston, Chimkent, Toshkent va boshqa shahar va qal'alarining bosib olinishi. Turkiston general-gubernatorligining tashkil etilishi. Buxoro va Xiva xonliklarining Rossiya mustamlakasiga aylantirilishi. qo'qon xonligining tugatilishi va Farg'ona viloyatiga aylantirilishi.

49-mavzu. Turkistonda Rossiya mustamlaka idora usulining joriy etilishi.

O'rta Osiyo xonliklarini bosib olinishining oqibatlari. Rus mustamlaka idora usulining joriy etilishi. 1867 yilgi Vaqtli Nizom va uning mohiyati. Turkiston o'lkasida polisiya va

madaniy, diniy jihatdan bog'lashi. Buyuk ipak yo'lining xalqlar o'rtasida tinchlik, do'stlik, hamkorlik o'rnatishdagi roli.

6-modul. O'rta Osiyo Eftaliylar davlati va Turk xoqonligi hukmronligi davrida.

15-mavzu. Eftalitlar davlati.

Mavzuning tarixshunosligi. Xioniylar, Kidariylar, Afrig'iylar, Eftalitlar. Eftalitlarning O'rta Osiyoga yurishi. O'rta Osiyoda Eftalitlar davlatining tashkil topishi. Eftalitlar davlati xududlari, aholisining etnik tarkibi. Ijtimoiy – iqtisodiy hayotdagi o'zgarishlar. Yerga egalik munosabatlarining shakllanishi. Mazdak qo'zg'oloni. Yangi sun'iy sug'orish inshootlarining barpo qilinishi. "Dehqon" qarorgohlari, ular atrofida yangi shaharlarning paydo bo'lishi. Dehqonchilik va hunarmandchilik. Ichki va tashqi savdo. Pul munosabatlari. Me'morchilik, tasviriy san'at. Jarpepa, Bolaliktepa rasmlari. Diniy e'tiqodlar, an'analar.

16-mavzu. O'rta Osiyo xalqlari Turk xoqonligi tarkibida (VI - VIII asr boshlari).

Mavzuning tarixshunosligi. Turk xoqonligining tashkil topishi. Turklarning g'arbga yurishlari. Sosoniylar bilan Turklar ittifoqi. Eftalitlar va turklarning to'qnashuvi. Eftalitlar mag'lubiyati. O'rta Osiyoning Turk xoqonligi tasarrufiga o'tishi. Turk - Eron munosabatlarining keskinlashuvi. Vizantiya bilan diplomatik munosabatlar. Turk xoqonligining xududlari, aholisi etnik tarkibi. Mamlakatni boshqarish usuli. Xoqon - davlat boshlig'i. Lavozimlar, mustaqil hokimliklar. Turk xoqonligining g'arbiy va sharqiy qismlarga bo'linib ketishi. Obruy qo'zg'oloni va uning bostirilishi. Budunlar, qora budunlar, beklar, hunarmandlar. savdogarlar. Aholining asosiy mashg'uloti: dehqonchilik, chorvachilik, hunarmandchilik. Ichki va tashqi savdo. Karvon savdosi. "Buyuk ipak yo'lida" yangi yo'llar va yangi imkoniyatlar. Shaharlar. Qishloqlarda "ko'shk", "qasr", "qo'rg'on", "qo'rg'oncha"larning qad ko'tarishi. Me'morchilik, tasviriy san'at. Xorazm, So'g'd, Toxariston yozuvlari. Turk, Enasoy-Urxun yozuvlari. Oltoy yodnomasi va kultakin bitiklari. Diniy qarashlar: Zardushtiylik, budda, nasora, moniy va qam (shomonlik). Turk xoqonligining inqirozga yuz tutishi.

7-modul. O'zbekiston hududida Arab xalifaligi hukmronligi davri.

17-mavzu. Arablarning O'rta Osiyoga bostirib kirishi.

Arab halifaligining tashkil topishi va Movarounnaxr erlarining arab bosqinchilari tomonidan istilo qilinishi. Arabistonyarim orolida Arab halifaligining tashkil topishi. Arablarning qo'shni xududlarga tajovuzkorlik yurishlari. O'rta Osiyoning arablar tomonidan istilo qilinishining ikki davri.

18-mavzu. O'rta Osiyoda arablarning mustamlakachilik siyosati va unga qarshi kurash.

Arab yozuvi, arab tilining davlat maqomini olishi, Boshqaruv. Soliqlar: "Jizya", "Xiroj", "Zakat" va boshqalar. Islomning majburan mahalliy aholiga qabul qildirilishi. Moddiy boyliklarning halifalik markaziga tashib kqilinishi. Aholining iqtisodiy-ijtimoiy ahvolidagi yomonlashuvi. So'g'ddagi 720-722 yillardagi Gurak va Divashtichlar boshchiligidagi qo'zg'olonlar. Ko'zg'olonning bostirilishi, 723 - 728 yillardagi Farg'ona, Shosh, Nasaf, Xuttolon, So'g'dda ko'tarilgan ko'zg'olonlar. 736-737 yillarda Toxariston va So'g'dda ko'tarilgan qo'zg'olonlar. Arab mustamlakachilarining mahalliy aholi bilan

yaqinlashishi. Halifalikning ijtimoiy va siyosiy hayotidagi keskin o'zgarishlar. Sulolaviy kurashning boshlanishi. Ummaviylarga qarshi Abu Muslim boshchiligidagi ko'zg'olon va uning ahamiyati. Mahalliy xalq axvolining og'irlashuvi. Muqanna boshchiligidagi "Oq kiyimlilar" qo'zg'oloni. Qo'zg'olonning engilishi sabablari va oqibatlari.

8-modul. IX – XII asrlarda o'bek davlatchiligi: siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot.
19-mavzu. O'rta Osiyoda mustaqil davlatlarning tashkil topishi.

Tohiriyalar va Safforiylar davlati.

Tohiriyalar davlatining paydo bo'lishi. Davlat boshqaruvi. Soliq siyosati. Xalq axvolining og'irlashuvi. Foziylar harakati. (IX asr 60 yillari) Safforiylar davlatining tashkil topishi. Mavzu tarixshunosligi.

20-mavzu. Somoniylar davlati.

Movaronnaxrda mustamlakachilik zulmiga jiddiy ta'sir ko'rsatgan Rofe ibn Lays boshchiligidagi 806 yil qo'zg'oloni. Movaronnaxrda somoniylarning siyosiy hayotga kirib kelishi. Nasr Somoniyning Movaronnaxrni barcha viloyatlarini birlashtirish uchun ko'rgan tadbirlari. Ismoilning Buxoroga noib etib tayinlanishi. Uning mustaqil siyosat yuritishi. Ismoil Somoni - yirik davlat arbobi. Uning davlatni boshqarish va harbiy sohadagi islohotlari. Ismoil Somoniyning ko'chmanchilar ustiga qarshi yurishlari. Somoniylar davlatining markaziy va viloyat boshqarmalari. Somoniylar davlatida ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy hayot. Qishloq xo'jaligi, er egaligi, hunarmandchilik, konchilikning rivojlanishi. Ichki va tashqi savdo. Pul muomalasi. Ichki ziddiyatlar taxt uchun o'zaro kurashlar. Somoniylar davlatining zaiflashuvi va inqirozi.

21-mavzu. Qoraxoniylar davlati, G'aznaviylar davlati, Saljuqiylar davlati.

Mavzuning tarixshunosligi. Yettisuv va Qashg'arda Qoraxoniylar davlatining tashkil topishidagi tarixiy shart-sharoitlar. Qarluqlar, jigilar (chigil), yag'molar, tuxsi va arg'ullarning ijtimoiy va iqtisodiy hayoti. X asrda bu qabilalarning o'troq dehqonchilikka o'tishi. Yettisuv va Qashg'ar qabilalarining Abdulkarim (955-956 yillarda vafot etgan) ismi bilan mashhur bo'lgan Satuk tomonidan birlashtirilishi. Qoraxoniylarning Movaronnaxrga hujumi. Xorazm davlati. Qoraxoniylar va g'aznaviylar o'rtasidagi munosabatlar. Qoraxoniylar hukmronligi davrida Movaronnaxrdagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot. Markazlashtirilgan davlat tizimining emirilishi. Udel tizimi asosida mamlakatni boshqaruv. Soliqlar, dehqonchilik, chorvachilik, hunarmandchilik, savdo. Qoraxoniylar davlatining ikki mustaqil davlatga ajralishi. Qoraxoniylar va Saljuqiylar o'rtasida munosabatlar. G'aznada mustaqil hokimlik o'rnatish uchun harakat. Alptakin-G'azna hukmdori. (962 i.) Sobuqtakin hukmronligi (977-997 i.). Maxmud G'aznaviy (998-1030 i.) g'aznaviylar davlatining asoschisi. Maxmudning Qoraxoniylar bilan munosabati. Maxmud G'aznaviy va Saljuqiylar. g'azovot shiori ostida shimoliy Hindistonga yurishlar. Sulton Ma'sud hukmronligi. G'aznaviylar va Saljuqiylar o'rtasidagi munosabatlarning keskinlashuvi. Dandanakon (1040 i.) yonidagi jang. Sulton Ma'sud qo'shinining engilishi g'aznaviylar davlatining inqirozi. Saljuqiylar harakatining vujudga kelishi. Saljuqiylar va g'aznaviylar munosabatlari.

22-mavzu. Xorazmshoxlar davlati.

O'rta Osiyo xonliklarida harbiy ishlarning ahvoli. Qo'shin tuzilishi va tarkibi. Qo'shinning harbiy tayyorgarligi. Qo'shinning qurollanishi.

39-mavzu. O'rta Osiyo xonliklarining tashqi iqtisodiy va siyosiy diplomatik aloqalari.

O'rta Osiyoning Eron, Hindiston, Xitoy, Turkiya davlatlari bilan savdo va diplomatik aloqalari. Rossiyaning o'rta Osiyoga yuborgan elchilari. O'rta Osiyo masalasida rus - ingliz raqobati. Rossiyaxukumatining O'rta Osiyo xonliklarida o'z ta'sirini karor toptirish yo'lidagi harakatlari. Rossiya - O'rta Osiyo munosabatlarining keskinlashuvi.

14-modul. XVI – XIX asrning ikkinchi yarmida qoraqalpoqlar.

40-mavzu. Qoraqalpoqlarning kelib chiqishi va davlatchiligi tarixi.

Qoraqalpoqlarning kelib chiqishi haqida turli ilmiy farazlar. qoraqalpoqlarning yashagan hududlari va qoraqalpoq davlatchiligi tarixi. Qoraqalpoqlarning turmushi va xo'jaligi. Xiva xonligining qoraqalpoqlar hududlariga hujumi va ularni buy sundirishga bo'lgan harakatlari.

41-mavzu. Qoraqalpoqlar madaniyati.

Qoraqalpoqlar madaniyati. Ularda madaniyat rivojining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy omillari. Madaniy hayot rivojining o'ziga xos xususiyatlari.

15-modul. XVIII asrning ikkinchi yarmi – XIX asrning birinchi yarmida O'rta Osiyo xonliklari: ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy hayot.

42-mavzu. XVIII asr ikkinchi yarmi – XIX asr o'rtalarida Buxoro amirligi.

Ashtarxoniylar sulolasining inqirozga uchray boshlashi yu mamlakat ichki siyosiy hayotida parokandalikning kuchayishi. Markaziy hokimiyatning zaiflashuvi. Eron va Buxoro munosabatlarining keskinlashuvi. Ichki siyosiy hayotda fitnalarning avj olishi. Eronning Buxoro xonligiga qarshi yurishi va xonlikning taslim bo'lishi. Ashtarxoniylar sulolasining tugatilishi va davlat tepasiga mang'itlar sulolasining chiqishi. Buxoro amirligining tashkil topishi.

43-mavzu. XVIII asr ikkinchi yarmi – XIX asrning birinchi yarmida Xiva xonligi.

XVIII asr ikkinchi yarmida Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy vaziyat. Buxoro – Xiva munosabatlarining keskinligi. Xiva xonligi davlat boshqaruvida inoqlar nufuzining ortib borishi. Muhammad Amir inoq. Xivada qo'ng'iroqlar sulolasining davlat tepasiga kelishi. Ichki va tashqi siyosatda barqarorlikning vujudga keltirish uchun urinishlar. Muhammad Rahim I. Qoraqalpoqlarning buy sundirilishi. Rossiya imperiyasi bilan aloqalarning kuchayib borishi. Buxoro amirligi bilan chegara hududlarida kurashlar. Xonlikning ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayoti.

44-mavzu. XIX asrning birinchi yarmida Qo'qon xonligi.

XIX asr boshlarida qo'qon xonligining kuchayib borishi. Olimbiy va uning xonlik hududini kengaytirish uchun olib borgan kurashlari. "Xon" unvonining joriy etilishi. Toshkent, Turkiston, Chimkent shaharlarining xonlik tomonidan bosib olinishi. Umarxon. Xonlik hududlarining kengaytirishga bo'lgan harakatlarning davom ettirilishi.

32-mavzu. Shayboniylar va Ashtarxoniylar davrida madaniy hayot.

XVI – XVIII asr o'rtalarida – Shayboniylar va Ashtarxoniylar hukmronligi yillarida Buxoro xonligida madaniy hayotning rivojlanishi. Adabiyot va tarix. Zahiriddin Muhammad Bobur va uning "Boburnoma" asari. Muhammad Solih va uning "Shayboniynoma" asari. Hofiz Tanish Buxoriy va uning "Abdullanoma" ("Sharafnomayi shohiy") asari. Me'morchilik. Me'moriy obidalarining qurilishi, vazifalari, me'morchilik uslublari. Mir Arab madrasasi. Xattotlik. Islom dini va uning jamiyat hayotidagi o'rni.

33-mavzu. O'zbek xalqining etnik shakllanishi.

Mavzuning tarixshunosligi. O'rta Osiyo hududlarida IX – XVI asr boshlarida yuz bergan etnik va madaniy jarayonlar. Turli etnos vakillarining O'rta Osiyo xalqlari tarkibiga qo'shilib borishi. O'rta Osiyoda janubiy qismida, Zarafshon vohasida forsiyazon tojik xalqi, boshqa hududlarda esa turkiyazon aholining, jumladan o'zbek xalqining shakllanishi.

13-modul. XVI – XVIII asrning birinchi yarmida O'rta Osiyo xonliklarida ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy ahvol.

34-mavzu. O'zbek xonliklari iqtisodiy va siyosiy tarixining tarixshunoslik va manbashunoslik masalalari.

O'zbek xonliklari iqtisodiy va siyosiy tarixining tarixshunoslik va manbashunoslik masalalarini yoritib beruvchi asosiy ilmiy va o'quv adabiyotlari, mazkur davr tarixini aks ettiruvchi manbalar va ularning tavsifi, mavzuni yoritib berishdagi aloqadorligi.

35-mavzu. XVI – XVII asrlarda Xiva xonligi.

XVI asr boshlarida Xivaning Eron ta'siri ostiga tushib qolishi. Xivada ozodlik uchun kurashlar. Shayboniylarning Xivada o'z hukmronligini o'rnatishi va Xiva shayboniylari sulolasiga asos solinishi. Elbarsxon, Xiva – Buxoro munosabatlarining keskinlashuvi. Xiva xonligida siyosiy, ijtimoiy – iqtisodiy vaziyat. Davlat boshqaruvi. Abul'g'azi Bahodirxon.

36-mavzu. Qo'qon xonligining tashkil topishi.

XVIII asr boshlarida Buxoro xonligida iqtisodiy – siyosiy vaziyatning keskinlashuvi. Ubaydullaxon II ning pul islohotlari va uning oqibatlari. Siyosiy parokandalikning kuchayishi va xonlikdan Farg'ona vodiysining ajralib chiqishi. Chodak xo'jalari. Farg'ona vodiysida hokimiyat uchun kurashlarning kuchayib borishi. Shohruhbiy va minglar sulolasining hokimiyat tepasiga kelishi. Abdurahimbiy va Abdulkarimbiy. Qo'qon shahrining qurilish va poytaxtning Tepaqo'rg'ondan qo'qonga ko'chirilishi. Xonlikda ijtimoiy – iqtisodiy va siyosiy vaziyat.

37-mavzu. Toshkent beldigi.

Toshkentda alohida mustaqil hokimiyatning yuzaga kelishi. Chor hokimiyatchilik. Toshkent va Qo'qon xonligi o'rtasidagi munosabatlar.

38-mavzu. O'rta Osiyo xonliklarida harbiy ishlar.

"Xorazmshoh" unvonining tiklanishi. Xorazm mustaqilligi uchun kurash. Alovuddin Otsiz (1127-1156) moxir diplomat, g'ayratli lashkarboshi. Elarslon (1156-1172) va Alovuddin Takash (1172-1200) hukmronligi davrida Xorazmning kengayishi. Mamlakatda iqtisodiy yuksalish, shaharlarning gullab-yashnashi. Urganchning xalqaro ahamiyatga ega bo'lgan shaharga aylanishi. Alovuddin Muxammad (1200-1220) - Sharqda eng kuchli harbiy qo'shin egasi. Buxorodagi Malik Sanjar qo'zg'oloni. Xorazmshoh Muxammadning "Iskandariy Soniy" deb atalishi. XIII asr boshlarida Xorazmshohlar davlatining siyosiy ahvoli. Aholining tarkibi. Iqto' erlari. Davlatning ichki ahvoli. Turkon xotinning davlatdagi mavqei. Ichki ziddiyatlarning keskinlashuvi. Muxammad Xorazmshoh va Chingizxon, ularning diplomatik munosabatlari, bu munosabatlarning keskinlashuvi. Jaloliddin Manguberdi, Shaxobiddin Xivaqiy, Najmiddin Kubro va boshqa vatanparvarlarning ichki va tashqi siyosat bobidagi harakatlari.

23-mavzu. IX – XII asrlarda Movarounnaxrda fan va madaniyat. So'fiylik ta'limoti.

IV-VII asrlarda Movarounnaxr va Xorazmda ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlarning aholi madaniy hayotiga ta'siri. Sharqda uyg'onish davri. Bog'dod va Xorazmda "Baytul - xikma" - donishmandlar uyi. Islom sharqining Fanlar Akademiyasini tashkil topishi. V - VII asrlarda Movarounnaxr va Xorazmda me'morchilik. San'at rivojining yangi bosqichi. Samarqand, Buxoro, Urganch, Termiz, O'zgan, Marv shaharlarida yangi binolarning qad ko'tarishi. Noyob me'morchilik yodgorliklari: Ismoil Somoniy, Arab ota, Mirsaid Baxrom maqbaralari. Nomozgoh Minorai Kalon, Vobkent, Jarqo'rg'on minoralari. Suv inshootlari: suv omborlari - bandlar, novlar, ko'priklar, sardobalar, qorizlarning barpo qilinishi. Tug'on qurilishi

Islom madaniyati, hadislar. Islomshunos va hadisshunos buyuk allomalar so'fiylik ta'limoti namoyondalari. So'fiylik ta'limotining keng tarqalishi. Xattotlik san'ati. Me'moriy naqsh uslubi. Musiqi san'ati. Cholg'u asboblarning hilma-xilligi.

24-mavzu. O'zbek xalqining shakllanish jarayoni.

O'rta Osiyo xalqlarining kelib chiqishi. O'zbek etnosining ko'p etnik qatlamlilik masalasi. Mahalliy tub joyli aholi va uning tili masalasi. Turk va turkiy etnonimlar. Migratsiya jarayonining etnogenezda tutgan o'rni. O'zbek etnogenezining boshlanishi va yakuniy nuqtasi.

9-modul. Mo'g'ullar istilosi va zuliga qarshi kurash.

25-mavzu. Mo'g'ullarning O'rta Osiyoga bostirib kirishi. vaularga qarshi ozodlik harakatlari.

Mo'g'ullarni bir markazlashgan davlatga birlashtirish uchun kurash. Temuchin (Chingizxon) qo'l ostida markazlashgan harbiy -despotik Mo'g'ul davlatining (1206) tashkil topishi. Qoraqum qal'asining Mo'g'ul davlati poytaxtiga aylanishi. "Yosoq" - qonunlari majmuining qabul qilinishi. "Yosoq"ning asosiy qoidalarining mazmuni. Chingizxon - yirik davlat arbobi va lashkarboshi (1155-1227). Chingizxonning dastlabki istelochilik yurishlari. Naymanlar (1206), Enisey qal'asi (1207-1208), Yettisuv viloyati, Sharqiy Turkiston eralarining bosib olinishi. Xitoy (1211-1215) erlarining Mo'g'ullar davlatiga qushib olinishi. Chingizxon nigohining g'arbga – Xorazmshohlar saltanatiga qaratilishi. Bu borada savdo-elchilik aloqalarining o'rnatilishi. XIII asr boshlarida

xorazmshohlar davlatining siyosiy holati. Xorazmshoh va mahalliy hukumdorlar orasidagi mavjud ziddiyatlar. Soliklar va xasharlarning ko'payishi. Mo'g'ullarning xorazmshohlar davlati xududiga yurishlarining boshlanishi. Mo'g'ul qo'shinlarining to'rt qismga bo'linib harakat qilishi. O'tror (1219) mudofaasi. Bosqinchilarning Movarounnaxrdagi ko'rsatgan mislsiz yovo'zliklari. Buxoro (1220), Samarqand (1220), Xo'jand (1220), Toshkentning ishg'ol qilinishi.

26-mavzu. Mo'g'ullarning O'rta Osiyoga bostirib kirishi va ularga qarshi ozodlik harakatlari.

Mahalliy aholining bosqinchilarga qarshi olib borgan ozodlik kurashlari. Temur Malik, Jaloliddin Manguberdi, Najmiddin Kubro kabi xalq qahramonlarining jasoratlari. Sarbadorlar harakatining boshlanishi. Sarbadorlarning Mo'g'ul xoni Ilyosxo'jaga bergan zarbasi. Mo'g'ullar istilosining oqibatlari.

10-modul. Amir Temur va Temuriylar davrida O'rta Osiyo.

27-mavzu. Amir Temur davlatining tashkil topishi. Ichki va tashqi siyosat.

Mavzu tarixshunosligi. XIV asrning 50-60 yillarida Movarounnaxrdagi feodal tarqoqlik. Siyosiy porakandalik o'zaro urushlar oqibati. Mo'g'illiston amirlarining Movarounnaxrni bosib olish uchun harakatlari. XIV asrning 60-yillarida Movarounnaxrda siyosiy – iqtisodiy vaziyatning og'irlashuvi. Amir Temurning siyosat maydoniga kirib kelishi. Amir Temur va Amir Xusayn o'rtasidagi munosabatlar. "Jangi loy" (1365). Temur va sarbadorlar. Amir Xusayn shaxsi. Amir Temur (1370-1405) Movarounnaxrning yagona hukmdori. Sohibqironning harbiy yurishlari, uning sabablari. Amir Temurning To'xtamishxon ustidan g'alabasining Sharqiy Yevropa mamlakatlari uchun ahamiyati. Eron, Hindiston va Kichik Osiyoga qilingan yurishlar. Anqara jangi-Temurning buyuk sarkardalik qobiliyati va mahoratining ramzi. Sohibqironning harbiy yurishlardagi zafarlarining manbalari. Davlatning markaziy ma'muriyati. Movarounnaxrdan tashqaridagi erlarning to'rt ulusga bo'linishi. Suyurg'ol tizimi. Harbiy islohat va qo'shinning tuzilishi. Temur davlatining jahon siyosiy doiralarga ta'siri. Amir Temurning Turkiya sultoni Boyazid bilan o'zaro diplomatik yozishmalari. Vizantiya imperatori, Fransiya qirolining Temurdan yordam so'rab qilgan murojaatlari. Temur va Konstantinopol' noibi Ioann VII Paleolog yozishmalari. Fransiya qirolu Karl VI (1360-1422), Angliya qirolu Genrix IV (1399-1413), Kastiliya va Lion qirolu Genrix III Trastamara (1390-1407) bilan diplomatik aloqalar o'rnatilishi. Anqara (1402) jangidan keyin g'arbiy Yevropa davlatlari bilan aloqalar mazmunining tubdan o'zgarishi. Diplomatik aloqalar o'rnatilishida Vatikaning o'rni. Savdo aloqalarining jonlanishi. Ispaniya elchisi Ruy Gonzales de Klavixo. Uning "Buyuk Temur" tarixi nomli estaliklari.

28-mavzu. Temuriylar davrida Movarounnaxrda ijtimoiy-siyosiy hayot. Fan va madaniyat.

Mavzu tarixshunosligi. Temur saltanatining parchalanishi. O'rta Osiyo va Xurosonda mustaqil davlatlarning tashkil topishi. Mirzo Ulug'bek (1394-1449) - Movarounnaxr hukmdori. XV asrning II yarmida Movarounnaxr va Xurosondagi ijtimoiy-siyosiy axvol. Xurosonda Sulton Xusayn Boyqora (1469-1506) davlati. Uning yuksalishi va zaif tomonlari. Alisher Navoiy (1441-1501) - yirik davlat arbobi, ilm ma'rifat homiysi. Zahiriddin

Muhammad Bobur. Sug'orish va qishloq ho'jaligi sug'orma dehqonchilikning rivojlanishi. Yaylov chorvachiligi: yilqichilik, qorako'lchilik, tuyachilik, podachilik. Yer egaligi va soliq turlari. Hunarmandchilik: to'qimachilik, kulolchilik, chilangarlik, temirchilik, binokorlik. Samarqand, Buxoro, Toshkent, Shohruxiya, Termiz, Shahrisabz, Qarshi - o'rta asrning namunali hunarmandchiligi va savdo markazlari. Ichki va tashqi savdo. Amir Temur va temuriylar davri madaniyati.

Amir Temur ilm-fan va madaniyat homiysi. Movarounnaxrda ilm-fan va madaniyat. Samarqand, Buxoro. G'ijduvon. Shaxrisabz va boshqa shaharlarda me'moriy binolar-madrasalar. Ulug'bek rasadxonasi. Ilm-fan arboblari Qozizoda Rumi, G'iyosiddin Jamshid Koshiy (vafoti 1429), Mirzo Ulug'bek (1394-1449), Alouddin Ali Qushchi (vafoti 1474), Mirim Chalabiy, Davlatshoh Samarqandiy (tax. 1435-1495), Xafizu Abru, Abdurazzoq Samarqandiy (1313-1482), Mirxond (1433-1498), Xondamir (1473-1534), Baxouddin Naqshbandiy (1318-1389) va boshqalar. Islom allomalari - Xo'ja Ahror Valiy (1404-1490), badiiy adabiyot daholari. "Samarqand akademiyasi". Me'morchilik, naqqoshlik, tasviriy san'at. Kitob san'ati, xattotlik, musavvirlik, lavvoxlik (lavxa chizish) va saxxoflik (muqovasozlik). Tasviriy san'at. XV asr tasviriy san'atining ulug' namoyondalari. XIV-XV asrlarda musiqa san'ati. Mohir san'atkorlar – mashshoqlar, bastakorlar, hoziflar.

11-modul. "O'zbekiston tarixi" faniga kirish. Movarounnaxrda Shayboniylar davlatining tashkil topishi.

29-mavzu. "O'zbekiston tarixi" faniga kirish.

"O'zbekiston tarixi" fanining predmeti, mazmuni va xususiyatlari. Fanning tarixshunosligi va manbashunosligi masalalari. O'zbekiston tarixini davrlashtirish masalalari. XV asr oxiri-XX asr boshlarida O'rta Osiyo xududlarida sodir bo'lgan tarixiy jarayonlarning asosiy xususiyatlari va tafsilotlari.

30-mavzu. Movarounnaxrda Shayboniylar davlatining tashkil topishi.

Mavzuning tarixshunosligi. XV asr oxiri – XVI asr boshlarida Movarounnaxrdagi siyosiy vaziyat. Temuriylar davlatining inqirozi. Dashti qipchoqda o'zbek urug'larining yagona siyosiy ittifoqqa birikuv. Abulxayrxon boshchiligidagi o'zbeklar davlatining tashkil topishi.

Shayboniyxon tomonidan Movarounnaxrning zabt etilishi. Shayboniylar davlatining tashkil etilishi.

Ijtimoiy-iqtisodiy ahvol. Shayboniyxon, Ko'chukchixon, Abdullaxonlarning turli sohadagi islohotlari. Ubaydullaxon, Abdullaxonlarning mamlakatni birlashtirish uchun olib borgan siyosati.

12-modul. Shayboniylar va Ashtarxoniylar hukmronligi davrida Movarounnaxr.

31-mavzu. Ashtarxoniylar hukmronligi davrida Movarounnaxr.

Shayboniylar davlatining inqirozi. Mamlakatda siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy vaziyatning keskinlashuvi. Ashtarxoniylar (joniylar) sulolasining taxt tepasiga kelishi. Boqi Muhammad, Vali Muhammad, Imomqulixon hukmronligi. Subxonqulixon. Buxoro – Xiva munosabatlarining keskinlashuvi. Ubaydullaxon II va uning iqtisodiy sohada olib borgan islohotlari. Buxoro xonligida iqtisodiy vaziyatning izdan chiqqan boshlashi, siyosiy vaziyatning keskinlashuvi. Farg'ona vodiysining xonlik tarkibidan chiqib ketishi.